

Okul Öncesi Eğitimini Pandemi Döneminde Alan Öğrencilerinin Okula Hazır Bulunuşluk Düzeyleri

[Makbule Korkmaz*](#)

*Milli Eğitim Bakanlığı, General İzzettin Çalışlar İlkokulu, İzmir

Atf için: Korkmaz, M. (2022). Okul Öncesi Eğitimini Pandemi Döneminde Alan Öğrencilerinin Okula Hazır Bulunuşluk Düzeyleri. *Spor, Eğitim ve Çocuk. 2 (2)*, 36-55. DOI: 10.5505/sec.2022.46855

Geliş Tarihi: 04.04.2022

Kabul Tarihi: 28.05.2022

Yayın Tarihi: 31.05.2022

Öz

GİRİŞ VE AMAÇ: Bu araştırmanın amacı Covid 19 salgını nedeniyle uygulamaya başlanan uzaktan eğitim sürecinin okul öncesi öğrencilerinin ilkokula hazır bulunuşluğu üzerinde olumsuz bir etkisi olup olmadığını tespit etmektir.

YÖNTEM VE GEREÇLER: Bu araştırma nicel bir araştırma olup betimsel tarama yöntemi uygulanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2021- 2022 eğitim öğretim yılında İzmir ili Bornova ilçesinde resmi ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın uygun örneklemini ise 2021-2022 eğitim öğretim yılı İzmir ili Bornova ilçesine bağlı olan ilkokullarda görev yapan 10 öğretmen ve 120 birinci sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmaya 2'si erkek, 8'i kadın olmak üzere 10 öğretmen katılmıştır. Araştırmaya dâhil edilen 120 öğrenciden, 6 tanesinin verilerinin uç değerde olmasından dolayı toplam çalışma verisi içerisinde çıkarılarak çalışma 114 öğrencinin verisi ile yürütülmüştür. Çalışmaya dâhil edilen ilkokul öğrencilerinin cinsiyet, yaş ve daha önceden okul öncesi eğitim alma durumlarına ilişkin demografik bilgiler belirtilmiştir. Veri toplama aracı olarak Doç. Dr. Tuncay CANBULAT ve Dr. Halit KIRIKTAŞ tarafından geliştirilen "İlkokula Hazır Bulunuşluk Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçekte yer alan sorular 1. sınıf öğretmenleri tarafından doldurulmuştur.

BULGULAR: Araştırma sonucunda cinsiyetin okula hazır bulunuşlukta anlamlı bir farklılık yaratmadığı, ilkokula başlayan çocukların yaş durumlarının hazır bulunuşluk üzerinde etkisi olduğu tespitlerine ulaşılmıştır. 72 aylık ve üstü çocukların 66-71 aylık çocuklara göre duyuşsal, psiko-motor ve öz bakım becerilerinde hazır bulunuşluklarının daha yüksek olduğu gözlemlenmiş, bilişsel boyutta ise hazır bulunuşluklarda iki öğrenci gurubu arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Fakat diğer boyutlarda ve toplam hazır bulunuşluk puanında 72 aylık ve üstü çocukların lehine anlamlı fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca uzaktan eğitim döneminin ilkokul hazır bulunuşluğu üzerinde olumsuz bir etki yapmadığı tespit edilmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ: Uzaktan eğitim şeklinde bile olsa okul öncesi eğitimin ilkokul hazır bulunuşluğu için önemi anlaşılmıştır. İllokula başlama yaşı için 72 ayın ideal olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Hazır Bulunuşluk, Okul Öncesi Eğitim, Uzaktan Eğitim, İlkokul 1. Sınıf Öğrenci Yeterlikleri, İlkokula hazır olma.

School Readiness Levels of Students Who Take Pre-School Education During the Pandemic Period

Abstract

INTRODUCTION: The goal of this study is to see if the distance education process, which began as a result of the Covid 19 epidemic, has a negative impact on pre-school students' readiness for primary school.

METHODS: This was a quantitative study that used the descriptive survey method. The research's study group is made up of classroom teachers who work in public primary schools in Izmir's Bornova district during the academic year 2021-2022. The study's appropriate sample consists of 10 teachers and 120 first-grade students who worked in primary schools in Bornova district, zmir province, during the academic year 2021-2022. The study included ten teachers, two males and eight females. Six of the 120 students in the study had extreme data, so they were excluded from the total study data, and the study was completed with the data of 114 students. Gender, age, and previous pre-school education status of the participants are all demographic data.

RESULTS: The study found that gender did not make a significant difference in school readiness, but that the age of children starting primary school did. Children aged 72 months and older have higher readiness in affective, psychomotor, and self-care skills than children aged 66-71 months, but there was no significant difference in cognitive readiness between the two student groups. Other dimensions and the total readiness score, however, were found to be significantly different in favour of children aged 72 months and up. Furthermore, the distance education period was found to have no negative impact on primary school readiness.

DISCUSSION AND CONCLUSION: The importance of distance education for primary school readiness has been recognised, even in the form of distance education. It has been determined that 72 months is the ideal age for children to begin primary school.

Keywords: Readiness, Pre-School Education, Distance Education, 1st Grade Student Competencies in Primary Schools, Preparing for primary school.

GİRİŞ

Bireylerin gelişiminde en kritik dönemlerden birisi olan okul öncesi eğitim dönemi, öğrencilerin hem kas koordinasyonunun ilköğretime hazır hale geldiği hem de toplu davranış kurallarının öğrenildiği dönemdir. Ayrıca öğrenciler bu dönemde kazandıkları davranışlarla okuma yazma hazır bulunuşluğunu kazanmaktadır.

Okula hazırlık kavramı, çocuktan çocuğa göre farklılıklar gösteren, farklı yaşlarda tamamlanabilen, çocuğun sosyal-duygusal, psiko-motor, bilişsel ve dil becerileri gibi gelişim alanlarının dengeli bir biçimde olgunlaşması ile kavrama ve genel bilgi konusunda yeterli düzeye sahip olması şeklinde tanımlanabilmektedir. Çocuğun okula başlamadan önce bütün gelişim

Spor, Eğitim ve Çocuk (SEÇ)

alanlarında kazanması gereken farklı beceriler bulunmakla birlikte, bu becerileri kazandığı ölçüde çocuk okula hazır olarak kabul edilmektedir (Koçyiğit, 2009; Oktay ve Unutkan, 2003, Aydın, 2007).

Gereksinimleri zamanında karşılanarak temel güven duygusunu kazanan, yapabilecekleri işleri yapmasına izin verilerek girişimci ve özerk olması desteklenen, başarı hissini tadan çocukların, okula başlarken sorun yaşama olasılığı daha düşük olmakla birlikte, özellikle anne ile olan temel güven duygusunu geliştiremeyen çocukların ev ortamından ve anneden koparak okula ve öğretmenlerine alışmaları oldukça zor olmaktadır (Taşkın, 2014, s. 307).

Ülkemizde okul öncesi eğitim döneminin çocukların hazır bulunuşluğu üzerindeki etkisine dair pek çok araştırma ve yayın olsa da üzerinde herkesin anlaşabileceği ortak anlayış yoktur. Ayrıca her çocuğun gelişim evrenlerinin paralel olmadığı açıktır. Çocukların farklı gelişim özelliklerinin minimum düzeyde okula hazır hale gelebilmesi için okul öncesi eğitimin önemi bütün dünya tarafından kabul edilmektedir (Erkan ve Kırca, 2010; Çataloluk, 2014; Başaran ve Aksoy, 2021; Kırca, 2007; Turan, 2018; Koçyiğit ve Saban, 2014; Çakıcı, 2015; Çalışkan, 2021; Bayındır ve Biber, 2019; Şimşek, 2013; Taşkın, 2017, Lewit, 1995).

Hazır bulunuşluk eğitim dünyası içinde sürekli araştırılan ve üzerine çalışmalar yapılan bir konudur. Hazır bulunuşluk (readiness) kavramı ilk kez 1899'da Patrick tarafından kullanılmıştır. Patrick çalışmalarında bilişsel gelişim üzerinde durmuştur (Akt. Kırca, 2007). 1908'de Edmund Burke Huey'in çalışmalarının temelinde yer alan kavram günümüze kadar farklı bakış açılarıyla araştırılmaya devam edilmiştir (Akt. Kahraman, 2013). 1920'lerde Gesell'in olgunlaşma kuramı bilim çevrelerinde kabul görmüştür. Gesell, bireylerin hayata belirli biyolojik programlarla geldiğini söyleyerek, anne ve babanın çocuğu zorlamadan, çocuğun kendisinden alınacak doğal ipuçlarını takip ederek eğitmeyi bilmeleri gerektiğini ifade etmiştir (Özer ve Özer, 2006, s.74). Gesell'in bakışında, çocukların okula hazır olmasının, onların doğal potansiyellerinin gelişmesine müsaade etmekle gerçekleşeceği inancı mevcuttur (Esaspehlivan, 2006). "Olgunlaşma kuramının (maturational theory) dayandığı temel düşünce, çocukta zaman içinde görülen değişimlerin çoğunun bedenindeki özel ve önceden belirlenmiş bir şema ya da plana göre ortaya çıktığıdır. Bu görüşe göre olgunlaşma bu planın doğal açılımının ortaya çıkmasıdır ve çocuk öğrenmeye hazır olana kadar beklenilmesi görüşü hâkim olmuştur. 1950 ve 1960'larda, Bruner'in erken çocukluğun, eğitim ve öğrenmedeki önemini ortaya koymasıyla birlikte, bu dönemin beklenilmesi değil, değerlendirilmesi gereken bir dönem olduğu anlaşıldı" (Akt. Kırca, 2007). Eğitim psikolojisinin kurucusu olarak bilinen "Thorndike, hazır bulunuşluk kavramını sinir sisteminin öğrenmeye hazır hale gelmesi olarak tanımlamıştır. Ancak günümüzde bu kavram çok daha geniş anlamda kullanılmaktadır" (Binbaşıoğlu, 1995, s. 63). Başka bir yaklaşıma göre ise hazır bulunuşluk, belli bir öğrenmenin meydana gelmesi için var olması gereken olan ön şart davranışların kazanılması demektir (Ülgen, 1997, s. 143, Çelik, 2016). Daha

Spor, Eğitim ve Çocuk (SEÇ)

genel bir tanımla, hazır bulunuşluk herhangi bir faaliyeti yapmaya, bilişsel, duyuşsal, sosyal ve psiko-motor beceriler bakımından hazır olma şeklinde nitelenmiştir (Başaran, 1978, s. 36).

“Okula hazır bulunuşluk ya da okul olgunluğu kavramı ilk defa 1964 yılında National Association for the Education of Young Children (NAEYC) tarafından vurgulanmış ve ‘bir çocuğun okula başlamadan önceki evrede edindiği yeteneklerin toplamı’ şeklinde tanımlanmıştır” (Skeete, 2006, s. 2). İlkokulun başında üzerinde durulan önemli noktalardan birisi okuma ve yazma öğrenimidir. Bazı araştırmacılar okula hazır bulunuşluk kavramını ilkokulun en önemli görevi olarak okuma ve yazma hazırlığı olarak belirlemiştir. Bu konuda yazılmış bazı eserlerde “okula ya da okumaya hazırlıklı olmak” terimlerinin çoğunlukla birlikte, bazılarında ise iki kavramın birbirinin yerine kullanıldığı görülmektedir (Skeete, 2006, s. 46). Anglo-Sakson araştırmacıların “Okuma Olgunluğu”, Alman, İsveç ve Polonyalı araştırmacıların ise “Genel Okul Olgunluğu” üzerinde durduğu görülmektedir. Kavramın ele alınışından bağımsız olarak, problem; çocuğun akademik hayatında yapması beklenen görevleri istekli bir şekilde ve başarıyla yapmaya hazır olup olmadığıdır (Oktay, 2004: s.266-267). “Görüldüğü gibi araştırmacılar hazır oluşu veya başka bir deyimle hazır bulunuşluğu; okula hazır olma, okumaya hazır olma, okul olgunluğu olarak ele almışlardır” (Ayten, 2014).

Okula hazır bulunuşlukla ilgili çeşitli görüşler vardır. Bunlardan birisi çocuğun yeterli olgunluğa gelmesi için gelişimsel özellikleri, ön plana alan gelişimsel görüş (Esaspehlivan, 2006: s. 11), davranışçı yaklaşımın bir varyasyonu olan ve bilginin dışarda olduğunu kabul eden çevresel görüş (Adagideli, 2018; Yağbasan (2018), sosyo-kültürel şartlar düşünülmeden hazır bulunuşluk tanımı yapılamayacağını iddia eden ve farklı ortamlarda hazır bulunuşluk anlamının da farklılaşacağını söyleyen sosyal yapıcı görüş (Ayten, 2014; Çoruk, 2018) ile çocuğun sahip olduğu özellikler ile bulunulan çevrenin özellikleri arasındaki ilişkinin hazır bulunuşluğu belirlediğini ifade eden etkileşimli görüştür (Koçyiğit, 2019).

Anthony (Akt. Çataoluk, 1994) okula hazır bulunuşluk konusunda fiziksel, duygusal, zihinsel ve dil gelişimi üzerinde durmuştur. Harman ve Çelikler (2012) tarafından yapılan çalışmada, okulun, ilkokul yaşının, öğrencinin okul öncesi eğitimde geçirdiği sürenin, ailede başlayan erken eğitimin, okul öncesi eğitim alıp almama durumunun, hazırlık sınıfı eğitimi görmeyenin, süreçteki öğretmenlerin, aile ve çocuğun ailedeki ortamının, ailenin sosyal ve ekonomik seviyesinin, çocuğun anne-baba ile iletişiminin, çocuğun nasıl bakıldığına, anne ve babanın eğitim seviyesinin, çocuğun akranlarıyla kurduğu pozitif ilişkilerinin, çocuğun yaşadığı evin şartlarının hazır bulunuşluğu etkileyen faktörler olduğu tespit edilmiştir.

Konuyla ilgili yapılan araştırmaların genelinde ortak olan dört faktör öne çıkmaktadır. Bu faktörler; fiziksel, zihinsel, çevresel, sosyal-duygusal faktörler olarak söylenebilir (Oktay ve Unutkan, 2003, s. 145-154). Bu faktörlerin çocuklarda farklı gelişmesi ilkokul hazır bulunuşluğunu olumlu ya

Spor, Eğitim ve Çocuk (SEÇ)

da olumsuz anlamda etkilemektedir (Yavuzekinci, 2019; Çataloluk, 2004; Yapıcı, 2004; Oktay, 2010; MEB, 2006; Karakuzu, 2015; Senemoğlu, 1994, s. 21-30; Oktay, 2004; Unutkan, 2003; Senemoğlu, 2012, s. 65, Yavuzer, 2003, s. 230; Ülgen ve Fidan, 2003, s. 31-32; San Bayhan ve Artan, 2005, s. 48; Bayhan, 2003; Alkan, 2020).

Çocuğun okula başlaması onun hayatında karşılaşılabileceği en önemli durumlardan birisidir. İlk defa aileden ayrılma, yeni bir dünyaya adapte olma süreci önemli bir süreçtir. Dolayısıyla çocukların bu dönemde bazı yeterlilikleri edinmiş olmaları gerekiyor (Dinç, 2013). Alanyazında yapılan araştırmalar çocukların son çocukluk döneminde bazı temel becerileri kazandıklarını ortaya koymuştur. Motor ve dil gelişimi bu dönemde ilerlemiştir. El-göz koordinasyonu gelişmiş ve fiziksel denge artmıştır. Bu dönemde fiziksel sporlar ve fiziksel etkinlikleri çocukların zorlanmadan yapabildiği şeyler arasındadır. El becerisinin geliştiği bu dönemde makas kullanma, kesip yapıştırma yapabilirler. Ayrıca hayal dünyasını yansıtan resimler yapabilirler. Araç ve gereç kullanabilirler. İnce kasların kontrolü arttığı için yazı yazmaya başlayabilirler. Sorumluluk alabilir, öğretmenlerin söylediklerini dinleyebilir ve talimatları yerine getirebilir. Kısacası eğitim yapılabilecek çağa gelmiştir (Yavuzer, 1999, 225-226). Ayrıca çocuğun kendini tanıması, kültürel gelişimini sağlaması, çeşitli alanlarda beceriler kazanması, problem çözme becerilerini geliştirmesi, karmaşık yönergeleri anlayabilmesi gibi ölçütler belirtilmiştir (Senemoğlu, 1994; Yazgan, 2003). Çocuğun ilkökula başlayabilmesi için kendine güven, sorumluluk alabilme, belli bir iş olgunluğuna ulaşma, yalın olayları anlatabilme vb. kriterler gereklidir (Altınköprü, 2001, s. 45). Yine bir başka çalışmada okumaya hazırlık becerileri, matematik becerileri, sosyal beceriler, motor beceriler, duygusal beceriler ve özbakım becerileri gibi yeterlilikler anlatılmıştır (Oktay ve Unutkan, 2005).

Nüfus, tarih boyunca devletler için bir güç olmuştur. Çağımızda nüfusun niceliğinden çok niteliği önem kazanmıştır. Nüfusun niteliği iyi yetişmiş insan gücü anlamına gelirken bunu sağlamanın en etkili yolu eğitimidir. Ayrıca bilimin geldiği noktada çocukları çağın gerekleriyle donanmış bireyler haline getirmek için eğitim yaşı zaman içinde öne çekilmiş ve okul öncesi eğitim büyük bir anlam kazanmıştır. Okul öncesi eğitimle ilgili birçok tanım yapılmıştır. Bu tanımlardan bazıları şöyledir; “Okul öncesi eğitimi, 0-72 ay grubundaki çocukların, gelişim düzeylerine ve bireysel özelliklerine uygun, zengin uyarıcı ve çevre imkânları sağlayan; çocukların bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönden gelişmelerini destekleyen, kendilerini toplumun kültürel değerleri doğrultusunda en iyi biçimde yönlendiren ve ilköğretime hazırlayan, temel eğitim bütünlüğü içerisinde yer alan bir eğitim sürecidir” (Baykan ve Turla, 1994, s. 37).

Bir başka tanımda; “Çocuğun doğduğu günden, temel eğitime başladığı güne kadar geçen yılları kapsayan ve sonraki yaşamlarında önemli rol oynayan; bedensel, psiko-motor, sosyal - duygusal, zihinsel ve dil gelişimlerinin büyük ölçüde tamamlandığı, ailelerde ve kurumlarda verilen kişiliğin şekillendiği gelişim ve eğitim süreci olarak tanımlanabilir” (Oktay, 2004, s. 15, Ergin, 2003)

Spor, Eğitim ve Çocuk (SEÇ)

olarak belirtilmiştir. Eğitim Terimleri Sözlüğü ise okul öncesi eğitimi şu şekilde tanımlamıştır; “Doğumdan zorunlu eğitim yaşına kadar çocukların gelişim özellikleri, bireysel ayrılıkları ve yetenekleri göz önünde bulundurularak onların bedensel, duygusal ve toplumsal gelişmelerine yardım etmek amacıyla aileler ve bazı kurumlar tarafından uygulanan eğitim” (Oğuzkan, 1981). Sanayileşmeyle birlikte kentleşmenin artması, aile tiplerinin değişmesi, günlük yaşamın zorlaşması gibi etkenlerle hayatımızdaki yeri artan okul öncesi eğitim bütün dünyada daha çok önemsenmektedir (Erbay, 2008).

İnsan yaşamında bazı dönemler psikolojik ve fizyolojik gelişme açısından kritik dönemler olarak adlandırılmaktadır. 0-6 yaş aralığını kapsayan okul öncesi yıllar kişiliğin oluşumunda, şekillenmesinde, temel bilgi ve becerilerin, alışkanlıkların edinilmesinde ve geliştirilmesinde kritik yıllar olarak görülmektedir. Çocuğun erken yaştaki deneyimleri çocuğun daha sonraki yaşamını her yönüyle biçimlendirme gücüne sahiptir. Bu dönem bilimsel ve sistematik bir organizasyonla yönlendirilen bu dönem tesadüflere bırakılmayacak kadar kritik bir eğitim dönemidir (Arı, 2005, s. 112). Yapılan birçok araştırmada okul öncesi eğitim almış öğrencilerin almamış öğrencilere göre ilkökul eğitiminde daha katılımcı, girişken ve uyumlu oldukları ortaya koyulmuştur (Yavuzer, 2004 s. 152). Okul öncesi eğitim, bir yandan çocukların kişilik gelişimlerini sağlarken öte yandan okul yaşamına karşı olumlu duygular beslemeye başladığı, iyi alışkanlıkları kazandığı dönemdir (Oğuzkan ve Oral, 1997, s. 106).

Okul öncesi dönemde en önemli paydaşlardan olan okul öncesi eğitim kurumlarının çocukların gelişiminde kritik rolleri vardır. Okul öncesi eğitim kurumlarının ilkökula gidecek çocukları okul olgunluğuna erişinceye kadar teşvik etme görevi vardır. Çocukların kişiliklerinde bulunan kişisel imkânlarına uygun olarak tüm çocukları teşvik etmek ve bilişsel, duyuşsal, psiko-motor, sosyal alanlardaki dezavantajlarını ortadan kaldırmaktır. Okul öncesi eğitimin iki ana görevinden ilki, ebeveynleri çalışan çocuğuna güven ve huzur duyguları verecek şekilde, sağlıklı olarak yaşayabileceği bir ortam sağlamaktır (Ayhan, 1998). Okul öncesi eğitim kurumları; çocukların kişilik yapılarının oluşmaya başladığı bu önemli dönemi, çocukların fiziksel, sosyal, duygusal ve bilişsel gelişimleri açısından sağlıklı bir şekilde geçirmesini, onları üst eğitim kurumlarına hazır hale getirmeyi ve aileyi bu dönem hakkında bilinçli hale getirmeyi amaçlar (Kandır, 2001).

1 Aralık 2019’da Çin’in Vuhan kentinden başlayan Korona virüs (Covid 19) salgını ülkeleri birçok konuda hazırlıksız yakalamıştır. Covid 19, Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından 11 Mart 2020 tarihinde pandemi ilan edilmiştir. Ülkemizde salgının farklı dönemlerinde okulların durumu ile ilgili farklı kararlar alınmıştır. Millî Eğitim Bakanlığı, 23 Mart 2020’de yüz yüze eğitime belirsiz bir süre ara verildiğini duyurmuştur. 2019-2020 eğitim öğretim yılı uzaktan eğitimle tamamlanmış, 2020-2021 eğitim öğretim yılı ise birçok sınıf seviyesi için ağırlıklı olarak uzaktan eğitim şeklinde tamamlanmıştır. Bu süreçte okul öncesi gruplarda yılın büyük kısmını uzaktan eğitim olarak geçirmiş,

Spor, Eğitim ve Çocuk (SEÇ)

yüz yüze eğitime izin verildiği dönemde de yüz yüze eğitime katılım velilerin inisiyatifine bırakılmıştır.

Bu bağlamda araştırmanın problemi “okul öncesi eğitim döneminde bulunan çocukların ilkokula hazır bulunuşluk düzeyi ve uzaktan eğitim süreci okula hazır bulunuşluk düzeyinde etkisi var mıdır?” olarak belirlenmiştir. Araştırmada amaç, COVID-19 salgını nedeniyle uygulanmaya başlayan uzaktan eğitim sürecinin okul öncesi öğrencilerinin ilkokula hazır bulunuşluğu üzerinde etkisi olup olmadığını tespit etmektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap alınmıştır.

- * Okul öncesi eğitimini pandemi döneminde alan birinci sınıf öğrencilerinin ilkokula başlarken hazır bulunuşlukları nedir?

Çalışmanın temel problemi doğrultusunda aşağıdaki alt problemler incelenmiştir.

- o İlkokul 1. sınıfa giden öğrencilerin okula hazır bulunuşluk düzeyinde cinsiyetin bir etkisi var mıdır?
- o İlkokul 1. Sınıfa giden öğrencilerin okula hazır bulunuşluk düzeyleri ile yaşları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- o İlkokula hazır bulunuşlukta okul öncesi eğitimin, öğrencilerin bilişsel, duyuşsal, psiko-motor ve öz bakım becerileri üzerinde bir etkisi var mıdır?

Gereç ve Yöntem

Bu araştırma uzaktan eğitimle yapılan okul öncesi eğitimin okula hazır bulunuşluk üzerinde olumsuz bir etkisinin olup olmadığını belirlemek amacıyla tarama modelinde yapılmış betimsel bir çalışmadır. Tarama modeli; geçmişte ya da halen var olan bir durumu olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan bir araştırma desendir (Karasar, 2020, s. 109).

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu 2021- 2022 eğitim öğretim yılında İzmir ili Bornova ilçesinde resmi ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmada kolayda örnekleme yöntemi uygulanmıştır. Araştırmanın uygun örneklemini ise 2021-2022 eğitim öğretim yılı İzmir ili Bornova ilçesine bağlı olan ilkokullarda görev yapan 10 öğretmen ve 120 birinci sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmaya 2’si erkek, 8’i kadın olmak üzere 10 öğretmen katılmıştır. Araştırmaya dahil edilen 120 öğrenciden, 6 tanesinin verilerinin uç değerde olmasından dolayı toplam çalışma verisi içerisinde çıkarılarak çalışma 114 öğrencinin verisi ile yürütülmüştür. Çalışmaya dâhil edilen ilkokul öğrencilerinin cinsiyet, yaş ve daha önceden okul öncesi eğitim alma durumlarına ilişkin demografik bilgiler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. İlkokul öğrencilerinin cinsiyet, yaş ve okul öncesi eğitim alma durumlarına ilişkin demografik bilgiler.

Değişken	Katılımcı	F	%
Cinsiyet	Erkek	52	45,6
	Kız	62	54,4
Yaş (Aylık)	66-71 Aylık	46	40,4
	72 ve üzeri	68	59,6
Okul Öncesi Eğitim Alma	Evet	32	28,1
	Hayır	82	71,9

Çalışmaya dâhil edilen öğrencilerin %54,4'ü kız, %59,6'sı 72 aydan büyük öğrencilerden oluşmaktadır. Ayrıca öğrencilerin %71,9'u daha önceden okul öncesi eğitim almamışlardır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada Canbulat ve Kırıktaş (2016) tarafından geliştirilmiş ilkokula hazır bulunuşluk öğretmen değerlendirmesi ölçeği kullanılmıştır. Ölçek, 33 maddelik 5'li likert tipinde oluşturulmuştur. En düşük 33, en yüksek 165 puan alınabilmektedir. Ölçeği güvenirlik analizleri şu şekildedir.

Tablo 1: Ölçeğin alt boyutlarına ve geneline ilişkin Güvenirlik Analizi Sonuçları

Alt Faktörler	İç Tutarlılık Kat sayısı (r)
Bilişsel Beceriler	.987
Duyuşsal Beceriler	.976
Öz Bakım Becerileri	.961
Psikomotor Beceriler	.966
Genel Yapı İçin	.991

Tablo 1 incelendiğinde gerek alt boyutların gerekse ölçeğin genelinin iç tutarlılık kat sayılarının 0.975 olduğu görülmektedir. Ayrıca ölçme aracının split-half yöntemi (1. bölüm 17 madde, 2. bölüm 16 madde) ile elde edilen Guttman katsayısı "0.974" olarak bulunmuştur. Bu doğrultuda, ölçme aracın ilk bölümü için Cronbach Alfa katsayısı "0.982", son bölümü için ise "0.982" olarak hesaplanmıştır. Ölçme aracının ilk ve son bölümü arasındaki korelasyon katsayısının ".948" olduğu belirlenmiştir. Ölçme aracına ilişkin Spearman Brown katsayısı ise ".974" olarak hesaplanmıştır (Canbulat ve Kırıktaş, 2016). Bu bağlamda çalışma sürecinde geliştirilen ölçme aracının yüksek derecede güvenilir olduğu anlaşılmaktadır (Büyüköztürk, 2010).

Ölçeğin ilgili örneklem grubu üzerinde güvenirliği incelendiğinde Cronbach Alfa katsayısı ,949 ile ,981 arasında çok güvenilir olarak bulgulanmıştır. Cronbach Alfa katsayısının ,80 üstünde olmasının çok güvenilir bir yapıya sahip olduğu ifade edilmektedir (Karagöz, 2019).

Analizlere geçilmeden önce ölçeğin normallik dağılımları incelenmiştir. Veri seti 50'den büyük olduğu için Kolmogorov-Smirnov testi incelenmiştir. Elde edilen bilgiler doğrultusunda verilerin normal dağılım göstermediği görülmüştür ($p<0,05$). Buna ek olarak incelenen Histogram Grafikleri de bu durumu desteklemiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada kullanılan “İlkokula Hazır Bulunuşluk Öğretmen Değerlendirme Ölçeği” İzmir ili Bornova ilçesinde resmi ilkokullarda görev yapan 10 öğretmene yüz yüze uygulanmıştır. Öğretmenler hazır bulunuşluğu değerlendirecekleri öğrencileri kendileri belirlemişlerdir. Katılımcılar ölçekte yer alan sorulara gönüllülük esasıyla cevap vermişlerdir.

Verilerin analizinde SPSS programı kullanılmıştır. Toplanan verilerin analizi için “Betimsel Tarama Yöntemi” kullanılmıştır.

Bulgular

Birinci Araştırma Sorusuna (Alt Problem) İlişkin Bulgular

Bu çalışmanın birinci alt problemi (araştırma sorusu) olan ‘İlkokul 1. sınıfa giden öğrencilerin okula hazır bulunuşluk düzeyinde cinsiyetin bir etkisi var mıdır?’ sorusuna cevap aranmıştır.

Tablo 2’de ilköğretim birinci sınıf kademesindeki çocukların ilkokula hazırlık düzeylerini cinsiyet değişkenine göre belirlemek için yapılan Mann Whitney U Testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 2 ilköğretim birinci sınıf kademesindeki çocukların ilkokula hazırlık düzeylerini cinsiyet değişkenine göre belirlemek için yapılan Mann Whitney U Testi sonuçları

Ölçek	Cinsiyet	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	Z	P
Duyuşsal Beceriler	Erkek	52	54,57	2837,50	1459,500	-,875	,381
	Kız	62	59,96	3717,50			
Psikomotor Beceriler	Erkek	52	54,11	2813,50	1435,500	-1,051	,293
	Kız	62	60,35	3741,50			
Öz Bakım Becerileri	Erkek	52	57,11	2969,50	1591,500	-,123	,902
	Kız	62	57,83	3585,50			
Bilişsel Beceriler	Erkek	52	58,30	3031,50	1570,500	-,237	,813
	Kız	62	56,83	3523,50			
Toplam Hazır Bulunuşluk	Erkek	52	56,39	2932,50	1554,500	-,328	,743
	Kız	62	58,43	3622,50			

$p<0,05$

Yapılan Mann Whitney U testi sonucuna göre ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin cinsiyetleri ile ilkokula hazır bulunuşlukları arasında istatistiksel olarak anlamlı farkın olmadığı bulgulanmıştır ($p>0,05$). Buna göre cinsiyetin ilköğretime hazır bulunuşluğu etkilemediği söylenebilir.

İkinci Araştırma Sorusuna (Alt Problem) İlişkin Bulgular

Bu araştırmanın ikinci alt problemi (araştırma sorusu) olan ‘İlkokul birinci sınıf kademesindeki çocukların ilkökula hazırlık düzeylerinin yaş değişkeni ile arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?’ sorusuna cevap aranmıştır.

Tablo 3’te ilköğretim birinci sınıf kademesindeki çocukların ilkökula hazırlık düzeylerini yaş değişkenine göre belirlemek için yapılan Mann Whitney U Testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 3. ilköğretim birinci sınıf kademesindeki çocukların ilkökula hazırlık düzeylerini yaş değişkenine göre belirlemek için yapılan Mann Whitney U Testi sonuçları

Ölçek	Yaş	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	Z	P
Duyuşsal Beceriler	66-71 Aylık	46	47,60	2189,50	1108,500	-2,654	,008*
	72 ay ve üzeri	68	64,20	4365,50			
Psikomotor Beceriler	66-71 Aylık	46	49,32	2268,50	1187,500	-2,275	,023*
	72 ay ve üzeri	68	63,04	4286,50			
Öz Bakım Becerileri	66-71 Aylık	46	49,89	2295,00	1214,000	-2,135	,033*
	72 ay ve üzeri	68	62,65	4260,00			
Bilişsel Beceriler	66-71 Aylık	46	50,35	2316,00	1235,000	-1,907	,057
	72 ay ve üzeri	68	62,34	4239,00			
Toplam Hazır Bulunuşluk	66-71 Aylık	46	48,82	2245,50	1164,500	-2,312	,021*
	72 ay ve üzeri	68	63,38	4309,50			

*p<0,05

Tablo 3’e göre ilköğretim öğrencilerinin yaşlarına göre ilkökula hazır bulunuşlukları arasında anlamlı bir farkın olduğu söylenebilir (p<0,05). Aradaki farkın hangi iki yaş grubu arasında olduğunu incelemek için yapılan Mann Whitney U Testine göre Bilişsel Beceriler boyutu hariç tüm boyutlarda 72 ay ve üzerinde olan öğrencilerin 66-71 aylık öğrencilere göre hazır bulunuşluklarının daha yüksek olduğu bu sebeple 72 ay ve üzerinde olan öğrencilerin lehine farkın anlamlı olduğu belirlenmiştir (p<0,05). Buna göre öğrencilerin bilişsel olarak hazır bulunuşlarında anlamlı bir farklılık olmasa da diğer boyutların tamamında 72 ay ve üzerinde olan çocukların ilkökula daha hazır oldukları söylenebilir.

Üçüncü Araştırma Sorusuna (Alt problem) İlişkin Bulgular

Bu araştırmanın üçüncü alt problemi olan ‘İlkokula hazır bulunuşlukta okul öncesi eğitimin, öğrencilerin bilişsel, duyuşsal, psiko-motor ve öz bakım becerileri üzerinde bir etkisi var mıdır’ sorusuna yanıt aranmıştır.

Tablo 4'te ilköğretim birinci sınıf kademesindeki çocukların ilkokula hazırlık düzeylerini daha önceden okul öncesi eğitimi alma durumu değişkenine göre belirlemek için yapılan Mann Whitney U Testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 4. ilköğretim birinci sınıf kademesindeki çocukların ilkokula hazırlık düzeylerini daha önceden okul öncesi eğitimi alma durumu değişkenine göre belirlemek için yapılan Mann Whitney U Testi sonuçları

Ölçek	Eğitim Alma	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	Z	P
Duyuşsal Beceriler	Evet	32	73,36	2347,50	804,50	-3,229	,001*
	Hayır	82	51,31	4207,50			
Psikomotor Beceriler	Evet	32	76,81	2458,00	694,00	-4,078	,000*
	Hayır	82	49,96	4097,00			
Öz Bakım Becerileri	Evet	32	68,39	2188,50	963,50	-2,321	,020*
	Hayır	82	53,25	4366,50			
Bilişsel Beceriler	Evet	32	75,34	2411,00	741,00	-3,613	,000*
	Hayır	82	50,54	4144,00			
Toplam Hazır Bulunuşluk	Evet	32	75,73	2423,50	728,50	-3,688	,000*
	Hayır	82	50,38	4131,50			

*p<0,05

Yapılan Mann Whitney U testine göre Duyuşsal Beceriler (U=804,50, z=-3.229, p<0,05), Psikomotor Beceriler (U=694,00, z=-4,078, p<0,05), Öz Bakım Becerileri (U=963,50, z=-2,321, p<0,05), Bilişsel Beceriler (U=741,00, z=-3,613, p<0,05) ve Toplam Hazır Bulunuşluk (U=728,50, z=-3,688, p<0,05) boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlılığın olduğu söylenebilir. Aradaki anlamlı farklılığın hangi ikili ortalamalar arasında olduğu incelendiğinde ise tüm boyutlarda okul öncesi eğitimi almış olan ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin ilköğretime hazır bulunuşluklarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmada ilkokul birinci sınıfa başlayan öğrencilerin okula hazır bulunuşluk düzeyleri ve okul öncesi eğitim dönemini pandemi sürecinde geçiren öğrencilerin okuma yazma hazır bulunuşluk düzeyi öğretmenler tarafından doldurulan 'ilkokula hazır bulunuşluk değerlendirme ölçeği' sonuçları ışığında belirlenmeye çalışılmıştır. Uzaktan eğitim sürecinin öğrencilerin ilkokula hazır bulunuşluğunu etkileyip etkilemediği ortaya konmak istenmiştir. Araştırma yöntemi olarak "Betimsel Tarama Yöntemi" kullanılmıştır. Araştırmaya İzmir ili, Bornova ilçesi devlet okullarında görev yapan 10 sınıf öğretmeni katılmıştır. Toplam 120 öğrenciden veri toplanmış fakat uç değerlere sahip 6 öğrencinin verisi çalışmadan çıkarılarak 114 öğrenci verisi kullanılmıştır. Yapılan bu araştırmada öğretmen görüşleri çerçevesinde şu sonuçlara varılmıştır.

Spor, Eğitim ve Çocuk (SEÇ)

Yüz yüze yapılan okul öncesi eğitimin çocukların ilkokula hazır bulunuşluğu ve tüm eğitim hayatları üzerinde çok kritik bir dönem olduğu çeşitli araştırmalarla ortaya konulmuştur (Özgünlü, 2017; Dilcioğlu, 2016; Aktan ve Akkutay, 2016; Katrancı, 2014; Shaughnessy ve Kinsey, 2012; Vandebroek ve diğerleri, 2018). Bu sürecin uzaktan eğitim sürecinde yeterli faydayı sağlamamış olabileceği araştırmanın önemli noktalarından birisidir.

Araştırmaya katılan öğretmenler, öğrencilerin bilişsel ve duygusal gelişimlerinin hazır bulunuşluk düzeyine daha yakın olduğu bazı öğrencilerde ise ince motor gelişim noktasında eksiklikler yaşadıklarını belirtmiş olmalarına rağmen toplanan verilerde böyle bir olumsuzlukla karşılaşılmamıştır.

Araştırmanın yapıldığı dönemde 1. sınıf öğrencileri okuma yazma eğitimine başlamış ve harf eğitimine geçmiş bulunmaktadır.

Araştırma sonucunda cinsiyetin okula hazır bulunuşlukta anlamlı bir farklılık yaratmadığı gözlenmiş ve bulgularla desteklenmiştir. Ayrıca alan yazımda da cinsiyetin okula hazır bulunuşluğu belirgin bir şekilde etkilemediğini gösteren birçok çalışma yapılmıştır (Yorgun ve Sak, 2021; Adagideli 2018; Bayraktar ve Kendirci, 2018; Cinkılıç, 2009; Koşan, 2015; Martins ve diğerleri, 2019). Araştırma sonucunda ilkokula başlayan çocukların yaş durumlarının hazır bulunuşluk üzerinde etkisi olduğu, 72 aylık ve üstü çocukların 66-71 aylık çocuklara göre duyuşsal, psiko-motor ve öz bakım becerilerinde hazır bulunuşluklarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bilişsel boyutta ise hazır bulunuşluklarda iki öğrenci gurubu arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Fakat diğer boyutlarda ve toplam hazır bulunuşluk puanında 72 aylık ve üstü çocukların lehine anlamlı fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca göre 72 aylık ve üstü çocukların ilkokula hazır bulunuşluğunun daha yüksek olduğu söylenebilir. Araştırmanın bu bulgusu alan yazındaki çalışmalarla uyumludur (Akyol, 2019; Gündüz, 2013; Uslu ve Uslu, 2013; Morgül, 2016; Uzun ve Alat, 2017). İlkokula başlama yaşı ülkemizde tartışılmaya devam edilen bir konudur. Alan yazındaki birçok araştırma ilkokula başlama yaşı konusundan 72 ayın daha ideal olduğu sonucunu paylaşmaktadır.

Okul öncesi eğitimi alan öğrencilerin ilkokula hazır bulunuşluklarının daha yüksek olduğu söylenebilir. Duygusal, psiko-motor, özbakım, bilişsel boyutlarda okul öncesi eğitim almış öğrencilerin okul öncesi eğitim almamış öğrencilere göre hazır bulunuşluluk düzeylerinin yüksek olduğu görülmüştür. Alan yazındaki araştırmalarda benzer sonuçlara ulaşılmıştır (Kılıç, 2008; Başaran ve Aksoy, 2020, Yeşil, 2008; Yoleri ve Tanış 2014; Tangüner, 2017; Guta vd., 2017; Atteberry vd., 2019).

Spor, Eğitim ve Çocuk (SEÇ)

Öneriler

Okul öncesi eğitim döneminin ilkököl hazır bulunuşluğuna etkisinin belirlenmeye çalışıldığı bu araştırmada belirlenen sorunların ya da benzer süreçlerin daha iyi hale getirilebilmesi için şu öneriler geliştirilmiştir:

Alanyazında okul öncesi eğitim döneminin öğrencilerin akademik başarısı ve gelişimi açısından önemi çeşitli araştırmalarda ortaya konmuştur (Oktay, 2014; Çataloluk, 2004; Başaran ve Aksoy, 2021; Kırca, 2007; Turan, 2018; Koçyiğit ve Saban, 2014; Çalışkan, 2021; Bayındır ve Biber, 2019; Şimşek, 2013; Taşkın, 2017, Lewit, 1995). Ülkemizde uygulanan okul öncesi eğitim programının temel amaçlarından biri çocukları ilkökölü hazırlamaktır. Dolayısıyla öğrencilerin ilkökölü başlamadan nitelikli bir okul öncesi eğitim alması gelişimleri açısından çok önemlidir. Yüz yüze ya da uzaktan eğitim şeklinde de olsa okul öncesi eğitim ihmal edilmemesi gereken bir dönemdir.

Ülkemizde ve dünyada pandemi süreci iki yılı aşkın süredir devam etmektedir. Şu anda okullar açık olmasına rağmen pandeminin şiddeti artabilir ve okullar yeniden kapanabilir. Bu yüzden diğer öğretmenlerde olduğu gibi okul öncesi öğretmenlerinin de dijital okuryazarlığı artırılmalı ve uzaktan eğitim sürecinde kullanabilecekleri farklı dijital becerileri kazanmaları sağlanmalıdır.

- Okul öncesi öğretmenlerinin eğitim teknolojileri alanında gelişmelerinin artırılabilmesi için hizmet içi eğitimler düzenlenebilir.
- Uzaktan eğitim sürecinde etkileşimli materyal kullanılması öğrenci başarısını arttıracaktır.
- İlkokölü hazır bulunuşlukta yaşın önemli bir kriter olduğu anlaşılmaktadır. Bu nedenle eğitim politikası çerçevesinde ilkökölü başlama yaşının yeniden tartışılmaya açılmasının gerekliliği görülmektedir.
- Okul öncesi eğitimin insan hayatı üzerinde etkisi ortadadır. Bu nedenle okul öncesi eğitime başlama yaşının erkene çekilip zorunlu hale getirilmesi ülke eğitim hedefleri açısından ihmal edilmemesi gereken bir noktadır.
- Bu çalışma İzmir ili, Bornova ilçesinde görev yapan 10 sınıf öğretmeni ve eğitim gören 120 birinci sınıf öğrencisinin okula başlamalarının 2. ve 3. aylarındaki okula uyum ve hazır bulunuşluk düzeylerinin öğretmenlere göre belirlenmesi ile sınırlıdır. Bu nedenle daha geniş gruplarla çalışma yapılması genelleme yapılmasını kolaylaştıracak ve daha sağlıklı veriler elde edilebilecektir.
- Bu araştırma okul öncesi eğitimin ilkökölü hazır bulunuşluk düzeylerine etkisine odaklanmaktadır. Öğrencilerin gelişimleri açısından uzaktan eğitimin ilerleyen okul dönemlerine etkisinin incelenmesi önem taşımaktadır.

KAYNAKÇA

- Adagideli, F. H. (2018). *60-72 Aylık çocukların sosyal problem çözme becerileri ile ilkokul hazırlık bulunuşluk düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Aktan, O ve Akkutay, Ü. (2016). OECD ülkelerinde ve Türkiye’de okul öncesi eğitim. *Asya Öğretim Dergisi*, 2(1), 64-79.
- Akyol, S. (2019). *İlkokula Hazır Bulunuşluğu Değerlendirme Ölçek Bataryası’nın Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Alkan, E. (2020). *60-78 aylık çocukların duyu düzenleme becerileri ile okula hazır bulunuşlukları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Altınköprü, T. (2001). *Çocuğun başarısı nasıl sağlanır*, İstanbul: Hayat Yayınları.
- Atteberry, A., Bassok, D., Wong, V. C., (2019). The effects of full-day prekindergarten: experimental evidence of impacts on children’s school readiness. *Educational evaluation and policy analysis*, 44(4), 537-562.
- Aydın, B. (2007). İlköğretim çocuğunun gelişim özellikleri. A. Oktay ve Ö. P. Unutkan (Ed.). *İlköğretim çağına genel bir bakış (13-27)*. İstanbul: Morpa Yayınları.
- Ayhan, S. (1998). *İlkokul öğretmenlerinin okul öncesi eğitimi ile ilgili düşünceleri ve okul öncesi eğitimden beklentileri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Ayten, M. (2014). *Zorunlu – kademeli eğitim sisteminde 1. sınıf öğrencilerinin sahip olmaları gereken yeterliliklerin sınıf öğretmenlerinin ve velilerin görüşleri çerçevesinde değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Başaran, İ. E. (1978), *Eğitim Psikolojisi*. Ankara: Pars Matbaası.
- Başaran, M. ve Aksoy, B. (2020). Okul öncesi dönemde okul hazırlık bulunuşluğu: sistematik bir derleme. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 112-116.
- Bayhan, D. (2003). *Çoklu zekâ kuramına dayanan okuma-yazma hazırlık programının 6 yaş çocuklarının okula hazır bulunuşluk düzeylerine etkilerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Spor, Eğitim ve Çocuk (SEÇ)

- Bayındır, D. Ve Biber, K. (2019). 60-72 aylık çocukların okula hazır bulunuşluk düzeyleri ile öz düzenleme beceri düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 9(1), 135-154.
- Baykan, S. ve Turla, A. (1994). *Anaokulu Programı (37-60 Ay)*, TC MEB Okul Öncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Bayraktar-Vatansever, H. Ve Kendirci, M. (2018). İlkokul birinci sınıf öğrencilerinin okula hazır bulunuşluk düzeylerinin incelenmesi. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(31), 808-853.
- Binbaşıoğlu, C. (1995). *Eğitim Psikolojisi (Gözden geçirilmiş Dokuzuncu Baskı)*. Ankara: Yargıcı Matbaası.
- Büyükoztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı, istatistik, araştırma deseni, SPSS uygulamaları ve yorum*. Pegem Akademi.
- Canbulat, T. ve Kırıktaş, H. (2016). İlkokula hazır bulunuşluk ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 26-35.
- Cinkılıç, H. (2009). *Okul öncesi eğitiminin ilköğretim I. sınıf öğrencilerinin okul olgunluğuna etkisinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Çakıcı, M. (2015). *60-72 aylık I. sınıf öğrencilerinin okula hazır bulunuşluk düzeylerinin belirlenmesi (öğretmen görüşlerine göre)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çalışkan, G. K. (2021). *İlkokul I. sınıf öğrencilerinin okula uyum ve okula hazır bulunuşluklarının değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Çataloluk, C. (1994). *Farklı sosyo-ekonomik ve kültürel ortamlarda yetişen çocukların okul olgunluğu açısından karşılaştırılması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çelik, H. (2016). *Yürütücü işlevler ve ilkokula hazır bulunuşluk arasındaki bağlantılar* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Özyeğin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çoruk, A. (2018). *Ebeveynlerin çocuk yetiştirme tutumlarının okul öncesi dönem çocuklarının ilkokula hazır bulunuşluk düzeylerine etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Spor, Eğitim ve Çocuk (SEÇ)

- Dilcioğlu, Z. (2016). *5-6 Yaş grubu çocuklarının ilkokula hazır bulunuşluk düzeylerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi Sosyal Bilgiler Enstitüsü, İzmir.
- Dinç, B. (2013). Okul öncesi eğitimden ilköğretime geçiş ve okul olgunluğu, F. Alisinanoğlu (Ed). *İlköğretime hazırlık ve ilköğretim programları* (90-102). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Erbay, E. (2008). *Okul öncesi eğitim alan ve almayan ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin sosyal becerilere sahip olma düzeyleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Ergin, H. (2003). *İletişim becerileri eğitim programının okul öncesi dönem çocuklarının iletişim beceri düzeylerine etkisi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Erkan, S. ve Kırca, A. (2010). Okul öncesi eğitimin ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okula hazır bulunuşluklarına etkisinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38(38), 94-106.
- Esaspehlivan, M. (2006). *Okul öncesi kurumuna gitmiş ve gitmemiş 78 ve 68 aylık çocukların okula hazır bulunuşluklarının karşılaştırılması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Guta, B., Tarekegne, M., Tegegne, W. F. (2017). The Effect of Pre-School Education to Students' Learning Experience in First Cycle Primary Schools. *International Journal of Sciences: Basic and Applied Research (IJSBAR)*, 31(1), 324-340.
- Gündüz, F. (2013). *60-66, 66-72, 72-84 aylık çocukların okul olgunluk ve okuma yazma becerilerini kazanma düzeylerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Harman, G. ve Çelikler, D. (2012). Eğitimde hazır bulunuşluğun önemi üzerine bir derleme çalışması. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(1).
- Kahraman, G. (2013). *Erken okuryazarlık becerilerini değerlendirme aracının geliştirilmesi, geçerlik ve güvenilirlik çalışması* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kandır, A. (2001). Çocuk gelişiminde okul öncesi eğitim kurumlarının yeri ve önemi. *Milli Eğitim Dergisi*. 151-172.
- https://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/151/kandir.htm adresinden 25 Kasım 2021 tarihinde görüntülenmiştir.
- Karagöz, Y. (2019). *SPSS, AMOS, META uygulamalı istatistiksel analizler*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Spor, Eğitim ve Çocuk (SEÇ)

- Karakuzu, E. (2015), *Ebeveyn destekli ilkokula hazırlık programının okul öncesi dönem çocuklarının ilkokula hazır bulunuşluğuna etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Karasar, N. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemi (İkinci yazım/35. Baskı)*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Katrancı, M. (2014). Okul öncesi eğitim ve önemi, S. Seven (Ed.). *Okul öncesi eğitime giriş (2-14)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Kılıç, Z. (2008). *İlköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrencilerin gelişimsel becerilerinin karşılaştırılması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kırca, A. (2007). *Okul öncesi eğitimin ilköğretim birinci sınıf çocuklarının okula hazır bulunuşluklarına etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Koçyiğit, S. (2009). *İlköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin ve ebeveynlerin görüşleri ışığında okula hazır bulunuşluk olgusu ve okul öncesi eğitime ilişkin sonuçları* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Koşan, Y. (2015). *Okul öncesi eğitimin iki dilli çocukların okula hazır bulunuşluklarına etkisinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans). Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Lewit, E. M. (1995). Scholl Readiness. *The Future of Children* 5(2), 128-139.
- Martins, C., Barreto, A., Baptiste, J., Osorio, A., Martins, E. C., Venissimo, M. (2019). Relations between theory of mind and academic school readiness: the moderating role of the child gender. *Merill-Palmer Quartely* 65 (1), 101-120.
- Morgül, S. (2016). *2012-2013 Eğitim öğretim yılında ilkokula başlama yaşındaki değişikliğin eğitim öğretime etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Oğuzkan, F. (1981). *Eğitim terimleri sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Oğuzkan, Ş. ve Oral, G. (1997). *Kız sanat okulları için okul öncesi eğitim*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınevi.
- Oktay, A. ve Unutkan, Ö. (2003). İlköğretime hazır oluş ve okul öncesi eğitimle ilköğretimin karşılaştırılması, M. Sevinç (Ed.). *Erken çocuklukta gelişim ve eğitimde yeni yaklaşımlar (145-154)*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Spor, Eğitim ve Çocuk (SEÇ)

- Oktaý, A. (2004). *Yaşamın sihirli yılları: okul öncesi dönem (Beşinci Baskı)*, İstanbul: Epsilon Yayınevi.
- Oktaý, A. (2010). İlköğretime hazır oluş ve hazır oluşu etkileyen temel faktörler. A. Oktaý (Ed.). *İlköğretime hazırlık ve ilköğretim programları (21-34)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Oktaý, A. (2014). Yeni eğitim sistemi hakkında düşünceler. Ege'den eğitime bakış, 2013: *Eğitim sisteminde 4+4+4 düzenlemesi üzerine değerlendirmeler*. İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi. Yayın No:14.
- Özer, M. K. ve Özer, D. S. (2006). *Çocuklarda motor gelişim (Gözden geçirilmiş / Onuncu baskı)*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Özgünlü, M. (2017). *Türkiye'deki çocukların okula hazır bulunuşluk düzeyleri ile ilgili faktörler (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- San Bayhan, P. ve Artan, İ. (2005). *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi*. İstanbul: Morpa Yayınları.
- School Readiness A Conceptual Framework United Children's Fund. UNİCEF (2012). New York.
- Senemoğlu, N. (1994). Okul öncesi eğitim programı hangi yeterlikleri kazandırmalıdır?. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10, 21-30.
- Senemoğlu, N. (2012). *Gelişim öğrenme ve öğretme*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Shaughnessy, M. F. Ve Kinsey, K. (2012). *Handbook of early Childhood education*, New York: Nova Science Publishers.
- Skeete, T. D. (2006). *Scholl readiness and assesment of young children: implications for policy and practice* (ERIC document number: 437159), 2-46.
- Şimşek, Ö. (2013). Okul öncesi dönem çocuğunun gelişim özellikleri. F. Alisinanoğlu (Ed.). *İlköğretime hazırlık ve ilköğretim programları içinde (2-32)*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Tangüner, D. (2017). *Okul öncesi eğitim almış ve almamış ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okula uyum düzeyi ve anksiyete düzeyi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Taşkın, N. (2014). İlkokula hazır olma, (F. Turan ve A. İ. Yükselen, Ed.). *Her Yönüyle Okul Öncesi Eğitim – I (307-335)*. Ankara: Hedef Yayıncılık.
- Taşkın, N. (2017). İlkokula hazır bulunuşluk ve hazır bulunuşluğu etkileyen faktörler. T. Erdoğan (Ed.). *İlkokula hazırlık ve ilkokul programları (1-10)*. Ankara: Eğiten Kitap.

Spor, Eğitim ve Çocuk (SEÇ)

- Turan, E. (2018). *Okul öncesi eğitim alan 60-84 aylık çocukların okul olgunluğu düzeyleri ile babaların katılım düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Unutkan, Ö. P. (2003). *Marmara ilköğretime hazır oluş ölçeğinin geliştirilmesi ve standardizasyonu* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Unutkan, Ö. P. (2007). Okul öncesi çocuklarının matematik becerileri açısından ilköğretime hazır bulunuşluğunun incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 243-254.
- Uslu, M. ve Uslu, B. (2013). Okul öncesi öğrencilerinin cinsiyet, anne-baba eğitimi ve yaş özellikleri açısından okula hazır bulunuşluk düzeylerinin incelenmesi, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 16-25.
- Uzun, E. M. ve Alat, K. (2017). Okul öncesi dönemde uygulanan 'okula hazırız' eğitim programının ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin hazır bulunuşluk düzeylerine etkisi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 36(2), 59-80.
- Ülgen, G. (1997). *Eğitim Psikolojisi*. İstanbul: Alkım Yayınevi.
- Ülgen, G. ve Fidan, E. (2003). *Çocuk gelişimi (Gözden geçirilmiş/Dokuzuncu baskı)*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Vandenbrock, M., Lenaerts, K., Beblavy, M. (2018). Benefits of early childhood education and care and the conditions for obtaining them. *EENEE (Europea Expert Network on Economics of Education). Analytical Report No: 3* (Avrupa Komisyonu için hazırlanan rapor).
https://eenee.eu/wp-content/uploads/2021/05/EENEE_AR32.pdf (Görüntülenme tarihi: 02.05.2022).
- Yağbasan, Ş. (2018). *60-72 Aylık çocukların sosyal problem çözme becerileri ile ilkokula hazır bulunuşluk düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Yapıcı, M. (2004). İlköğretim 1. sınıfa başlayan öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyi. *İnsan Bilimleri Dergisi*, 1(1), 2-8.
<https://www.j-humansciences.com/ojs/index.php/IJHS/article/view/52/95> 24 Kasım 2021 Tarihinde Görüntülenmiştir.
- Yavuzekinci, M. (2019). *Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 5-6 yaş grubu çocukların okula hazır bulunuşluk becerilerinin çoklu zekâ açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Spor, Eğitim ve Çocuk (SEÇ)

- Yavuzer, H. (1999). *Ana-baba ve çocuk (Gözden geçirilmiş/on ikinci basım)*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yavuzer, H. (2003). *Çocuk eğitimi el kitabı (Gözden geçirilmiş/on yedinci basım)*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yavuzer, H. (2004). *Okul çağı çocuğu (Gözden geçirilmiş/on birinci basım)*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yazgan, Y. (2003). Çocuğumuz okula başlıyor. *Çocuk ve Aile Dergisi*, 57(27).
- Yeşil, D. (2008). *Okul öncesi eğitim almış ve almamış öğrencilerin okula uyumlarının karşılaştırılması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi, İstanbul.
- Yolcu, S. ve Tanış, H. M. (2014). İlkokul Birinci Sınıf Öğrencilerinin Okula Uyum Düzeylerini Etkileyen Değişkenlerin İncelenmesi. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(2), 130-141.
- Yorgun, E. ve Sak, R. (2021). Okul öncesi dönem çocuklarının ilkokula hazır bulunuşluk düzeylerinin ana dil değişkeni açısından incelenmesi. *Hasan Kalyoncu Üniversitesi Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, 6(1), 11-32.